

УДК 336.13

Карлін Микола,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0000-0002-1421-1066
e-mail: karlin.lutsk@gmail.com

Проць Наталія,
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0000-0001-9483-8987
e-mail: Nataliya.Vyshnevskaya@i.ua

Проць Василь,
доктор філософії, старший викладач кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0000-0002-9262-267X
e-mail: filatov.1vs@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-01-89-96>

ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ВІДБУДОВИ

Вступ. Фінансування освіти є важливою складовою державної політики, яка сприяє формуванню моральних та духовних цінностей, знань і вмінь та розвитку кваліфікованих фахівців, відіграє важливу роль у розвитку економіки держави. Війна негативно вплинула на матеріально-технічну базу та фінансове забезпечення освіти, що водночас стимулює необхідність пошуку нових підходів до її фінансування.

Мета полягає у виявленні проблем фінансування закладів освіти та визначенні нових підходів та джерел формування фінансових ресурсів в умовах війни та відбудови.

Методи. Для проведення дослідження за напрямом фінансування освіти використано наступні методи та підходи: системний підхід забезпечив виявлення проблем фінансування освіти в контексті загальної соціально-економічної ситуації в країні з урахування впливу війни на фінансування освіти; порівняльний підхід застосовано для можливості запровадження досвіду країн Європейського Союзу в Україні для оцінки ефективності фінансових моделей та виявлення кращих практик; метод аналізу застосовано з використанням статистичних даних Міністерства освіти та науки України, Державної служби статистики для дослідження динаміки та тенденцій бюджетного фінансування різних типів закладів освіти в Україні.

Результати. Досліджено, що в умовах війни відбувся масштабний перерозподіл бюджетних ресурсів, відповідно змінилась структура та пріоритети використання коштів з держбюджету. Протягом 2021–2024 рр. частка видатків на освіту у структурі держбюджету скоротилася з 4,28 % у 2021 р. до 1,44 % у 2024 р. У структурі видатків на освіту понад 80 % становили видатки на фахову передвищу та вищу освіту. З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти в різних регіонах і населених пунктах запропоновано забезпечити ефективність розподілу освітньої субвенції та створення умов для розширення державно-громадського партнерства.

Висновки. Модернізація, реформування та зміна системи фінансування освіти є стратегічним завданням України, оскільки диверсифікація фінансових ресурсів сприятиме впровадженню інноваційних методів навчання та підвищенню якості освіти. Одним із них може стати залучення коштів приватних інвесторів з використанням принципів публічно-приватного партнерства.

Ключові слова: фінансування освіти, державний бюджет, публічно-приватне партнерство, субвенція, видатки бюджету, фінансовий норматив бюджетної забезпеченості, децентралізація, територіальна громада.

Mykola Karlin,
Dr. E., Professor
Lesya Ukrainka Eastern European National University
Professor of the Department of finances
Lutsk, Ukraine

Nataliia Prots,
PhD in Economic sciences, Associate Professor
Lesya Ukrainka Eastern European National University
Ass. Prof. of department of finances
Lutsk, Ukraine

Vasyl Prots,
Associate Professor, Ph.D. in Economics,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Finance,
Lutsk, Ukraine

FINANCING EDUCATION IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR AND RECONSTRUCTION

Introduction. Financing education is an important component of state policy, which contributes the formation of moral and spiritual values, knowledge and skills, and the development of qualified specialists, also plays an important role in the development of the state's economy. The war negatively affected on the material and technical base and financial support of education, which at the same time stimulates the need to find new approaches to its financing.

Methods. The purpose is to identify problems in financing educational institutions and identify new approaches and sources of financial resources in the conditions of war and reconstruction.

Purpose. The following methods and approaches were used to conduct research in the direction of education financing: the systematic approach ensured the identification of education financing problems in the context of the general socio-economic situation in the country, taking into account the impact of the war on education financing; a comparative approach was applied to enable the introduction of the experience of European Union countries in Ukraine to assess the effectiveness of financial models and identify best practices; the analysis method was applied using statistical data from the Ministry of Education and Science of Ukraine, the State Statistics Service to study the dynamics and trends of budget financing various types of educational institutions in Ukraine.

Results. It has been studied that during the war, a large-scale redistribution of budgetary resources took place, and the structure and priorities of using funds from the state budget changed accordingly. During 2021–2024, the share of education expenditures in the state budget structure decreased from 4.28% in 2021 to 1.44% in 2024. In the structure of education expenditures, over 80% were expenditures on professional prehigher and higher education. In order to ensure equal access to quality education in different regions and territorial communities, it is proposed to ensure efficiency of the distribution educational subvention and create conditions for the expanding of public-private partnership.

Conclusions. Modernizing, reforming and changing of the education financing system is a strategic task for Ukraine, as diversification of financial resources will contribute to the implementation of innovative teaching methods and improve the quality of education. One of them could be attracting funds from private investors using the principles of public-private partnership.

Keywords: Financing education, state budget, public-private partnership, subvention, budget expenditures, financial standard of budgetary provision, decentralization, territorial community.

Jel Classification: H52; H 61; I 22

Вступ. Освіта являє собою специфічну сфери духовного життя населення, сприяє формуванню моральних цінностей, знань і вмінь підрастаючого покоління, є фундаментом для розвитку кваліфікованих фахівців та відіграє ключову роль у розвитку ефективної економіки держави. Належне фінансування освіти в Україні у 2022-2025 роках є важливою складовою державної політики, зокрема в умовах війни, економічних викликів та необхідності адаптації до нових реалій.

Але цих коштів поки не вистачає для належного фінансування закладів освіти, оскільки певна їх частина перенаправлена на фінансування оборонних потреб.

Модернізація та реформування освіти, зміна системи фінансування є важливими завданнями більшості країн. Покращення системи фінансування освіти, а також залучення ресурсів із різних джерел сприятиме підвищенню якості освіти, забезпеченні доступності для кожного та інноваціям в освітній системі. Враховуючи нові виклики, з якими стикається сфера освіти, наша країна змінила підхід до фінансування освіти, оскільки після початку війни значну частину коштів на освіту було перерозподілено на оборону країни. Крім того, знищено або пошкоджено сотні шкіл, дитячих садків і закладів професійно-технічної освіти, отримали пошкодження десятки закладів вищої та післядипломної освіти. Все це вимагає пошуку додаткових джерел їх фінансування, в тому числі й за рахунок залучення коштів приватних та зарубіжних інвесторів на принципах публічно-приватного партнерства, яке поки в Україні недооцінюється.

Огляд літератури. Значний внесок у теоретичні та практичні дослідження проблем фінансування освіти зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені. Концептуальні підходи та механізми фінансування дошкільної й повної загальної середньої освіти, механізми розподілу субвенцій на освітні потреби висвітлено в монографії «Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування» за ред. С. Л. Лондара [1]. Зарубіжна практика фінансування освіти в умовах децентралізації з виокремленням пріоритетів та шляхи удосконалення фінансового механізму закладів освіти на міському рівні в умовах децентралізації влади представлено в працях Т. Бойко [2]. Важливим аспектом дослідження Н. Краус [3] є виокремлення джерела фінансового забезпечення, особливостей розподілу й використання бюджетних коштів на заклади освіти в окремих країнах світу (на прикладі США, Польщі, Великої Британії, Нідерландах, Швеції та Естонії та ін.). Заслугове на увагу параметричний, коефіцієнтний та перспективний аналіз бюджетно-кошторисного фінансування закладу професійно-технічної освіти, який проведений С. Ганзюк [4]. Сучасні дослідження фінансування освіти висвітлюють актуальні проблеми фінансування освіти, пропонують шляхи їх вирішення. Проте існує необхідність дослідження особливостей фінансування освіти в умовах воєнного стану та виявлення нових форм та підходів фінансового забезпечення освітніх закладів.

Мета дослідження Мета дослідження полягає у виявленні проблем фінансування закладів освіти та визначенні нових підходів та джерел формування фінансових ресурсів в умовах війни та відбудови. Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання: а) виявити проблеми фінансування освіти в Україні в умовах воєнного стану; б) провести аналіз динаміки та структури фінансування освіти за даними виконання державного бюджету у 2022-2024 рр. в) визначити шляхи удосконалення фінансування в умовах війни та відбудови

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення цілей та завдань дослідження нами використано наступні методи та підходи: системний підхід забезпечив виявлення проблем фінансування освіти в контексті загальної соціально-економічної ситуації в країні з урахування впливу війни на фінансування освіти; порівняльний підхід застосовано для можливості запровадження досвіду країн Європейського Союзу України для оцінки ефективності фінансових моделей та виявлення кращих практик; метод аналізу застосовано з використанням статистичних даних Міністерства освіти та науки України, Державної служби статистики для дослідження динаміки та тенденцій бюджетного фінансування різних типів закладів освіти в Україні.

Результати. Фінансування освіти – це процес використання фінансових ресурсів для надання освітніх послуг відповідними установами та закладами. В умовах війни відбувся масштабний перерозподіл бюджетних ресурсів, відповідно змінилась структура та пріоритети використання коштів з держбюджету. Протягом 2021–2024 рр. частка видатків на освіту у структурі держбюджету скоротилася з 4,28 % у 2021 р. до 1,44 % у 2024 р. У структурі видатків на освіту понад 80 % становили видатки на фахову передвищу та вищу освіту. З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти в різних регіонах і населених пунктах запропоновано забезпечити ефективність розподілу освітньої субвенції та створення під час війни та відбудови передумов для розширення публічно-приватного партнерства за рахунок залучення коштів приватних інвесторів.

Дискусія. Основними джерелами фінансування освіти є: бюджетне фінансування, що включає бюджетні кошти на рівні держави, регіонів і місцевих органів влади (це основне джерело фінансових ресурсів для шкіл та вищих навчальних закладів); приватне фінансування – приватні організації, корпорації або окремі особи можуть фінансувати освітні заклади через гранти, стипендії чи інші форми фінансової підтримки; міжнародне фінансування – гранти та кредити міжнародних організацій, такі як Світовий банк або ЮНЕСКО, які надають фінансову допомогу для розвитку освіти в країнах, що розвиваються; самофінансування – покриття витрати освітніх установ через плату за навчання, оренду та інші послуги. В Україні фінансування державних закладів вищої освіти здійснюється з державного бюджету, а школи та заклади дошкільної освіти фінансуються переважно з місцевих бюджетів та освітньої субвенції. Крім того, передбачені програми субвенцій для підтримки регіональних освітніх ініціатив. Проте питання недостатнього фінансування є актуальним, що впливає на якість навчання, матеріально-технічну базу шкіл та університетів. Війна росії проти України суттєво погіршила можливості фінансування освіти на всіх рівнях. Водночас реформа освіти в умовах децентралізації призвела до удосконалення підходів до фінансування діяльності загальноосвітніх закладів. Значущі зміни в освітній системі включають делегування влади у справах фінансування на рівень місцевої влади, оптимізацію шкільної мережі через створення опорних шкіл, впровадження освітніх субвенцій та розроблення механізму розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами. Тим часом, разом із можливостями, які надає децентралізація у сфері середньої освіти, виникли певні проблеми, які потребують пошуку шляхів їх вирішення. Зокрема, у зв'язку з масовою міграцією українських громадян за кордон після початку агресії росії з нашої країни виїхало близько 7 млн громадян, насамперед жінки з дітьми. На сьогодні за кордоном знаходяться сотні тисяч дітей шкільного віку, багато з яких вчиться у закордонних школах. Причому ряд країн (передусім, Польща) ставить умовою надання допомоги на українських дітей їх обов'язкове навчання у польських школах. Відповідно, суттєве скорочення кількості учнів в українських школах у порівнянні з довоєнним часом ставить на порядок денний скорочення їх фінансування на місцевому рівні та зменшення кількості вчителів, яких важко працевлаштувати на місцях. Складною залишається ситуація й з фінансуванням закладів вищої освіти, які поки виживають за рахунок платного навчання. Крім того, низький рівень оплати праці та надмірна завантаженість, крім викладацької діяльності, різними видами організаційно-методичної роботи призводить до значного звільнення педпрацівників із закладів освіти. Всі ці проблеми зумовлюють пошук додаткових джерел фінансування освіти в умовах війни та відбудови і удосконалення бюджетного та позабюджетного механізму фінансування освіти. Вимагає пошуку нових підходів й фінансування проекту «Нова українська школа», особливо в контексті матеріального забезпечення. Ще гіршою є ситуація з матеріальним забезпеченням закладів професійної та вищої освіти, передусім природничо-математичного та інженерно-технічного спрямування, що негативно позначається на якості підготовки фахівців. Все це ускладнить відбудову нашої країни після війни, не дивлячись на значні інвестиції, обіцяні зарубіжними партнерами.

Багато країн світу визнають освіту як важливий елемент соціального, економічного і культурного розвитку демократичного суспільства. Тому зазвичай держава здійснює фінансування освіти з метою забезпечення доступної та якісної освіти для всіх своїх громадян. Натомість існує проблема рівного доступу до закладів вищої освіти, які в більшості країн світу є платними, хоча держава може надавати певні гранти, пільгові кредити тощо (тільки в Німеччині та Франції навчання у державних ЗВО є безкоштовним). В цьому плані заслуговує досвід Фінляндії, де державні кредити на здобуття вищої освіти повертаються після 5 років закінчення ЗВО. Причому при народженні протягом цього терміну 3 дітей, кредит автоматично погашається.

За статистичними даними, на початок 2023 р. в Україні функціонувало 13 875 закладів дошкільної освіти (ЗДО), 12 976 закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), 670 закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О), 332 заклади вищої освіти (ЗВО), 740 закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО). У цих закладах загалом навчалася близько 6,5 млн здобувачів освіти й працювало майже 0,7 млн педагогічних і науково-педагогічних працівників. Унаслідок збройної агресії рф проти України станом на кінець 01.09. 2024 р. було зруйновано 365 та пошкоджено 3798 закладів освіти [5].

Проведення реформи децентралізації суттєво змінило роль місцевих органів влади у загальному фінансуванні. Починаючи з 2014 року, держава поступово делегувала відповідальність за

організацію загальної середньої освіти на місцевий рівень, а з 2021 року цю функцію передали громадам [6]. Починаючи з 2015 року, українська система освіти отримала можливість отримувати освітні субвенції з державного бюджету, згідно з Бюджетним кодексом України [7]. З початку 2017 року цей вид фінансування можна було використовувати лише для заробітної плати педагогічних працівників

Формула розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами враховує такі параметри: кількість учнів закладів загальної середньої освіти; розрахункова наповнюваність класів; навчальні плани. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості, що використовується для розподілу освітньої субвенції, визначається Кабінетом Міністрів України з урахуванням зазначених параметрів [6].

Слід зазначити, що за кошти субвенції не фінансують державні та комунальні ЗЗСО, кількість учнів у яких менше, ніж 25 осіб. Після застосування принципу «гроші ходять за школярем (студентом)», кількість учнів у школі (студентів) впливає на розрахунок зарплати педагогічних працівників. Це дає можливість забезпечити доступ до освіти для всіх дітей, незалежно від доходів батьків. Держава дає можливість місцевим органам влади не лише обов'язки щодо забезпечення якісної освіти, а й фінансові ресурси. Ці ресурси надходять з держбюджету безпосередньо до бюджетів територіальних громад (ТГ) у вигляді трансфертів та використовуються на оплату праці педагогічного персоналу. В свою чергу з місцевих бюджетів ТГ фінансуються видатки, такі як, комунальні послуги, харчування, капітальний ремонт і утримання. Згідно Закону України Про Державний бюджет України на 2024 р. освітня субвенція становила 102,9 млрд грн, субвенція НУШ - 1,5 млрд, субвенція на шкільні автобуси – 1 млрд, облаштування укриттів – 2,5 млрд, модернізація харчоблоків – 1,5 млрд грн. Збільшення освітньої субвенції забезпечили підвищення заробітної плати педпрацівникам на 10-12 %. На укриття було використано на 1 млрд грн більше, ніж це було в 2023 р. Зауважимо, що в умовах війни суттєво змінилась структура та пріоритети фінансування вітчизняної освіти з держбюджету. У зв'язку з цим відбувся масштабний перерозподіл бюджетних ресурсів, відповідно видатки на освіту значно скорочено. Як свідчать дані табл. 1, протягом 2021–2024 рр. частка видатків на освіту у структурі держбюджету скоротилася з 4,28 % у 2021 р. до 1,44 %. У структурі видатків на освіту понад 80 % становили видатки на фахову передвищу та вищу освіту.

Таблиця 1

Структура та динаміка видатків Державного бюджету України на освіту у 2021-2024 рр.

Назва показника	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2024 р.	
	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%
Освіта, у т. ч.:	63837,12	100	58508,07	100	60452,22	100	64738	100
Загальна середня освіта	494,01	0,77	475,68	0,81	483,36	0,80	960,42	1,48
Проф.техн. освіта	459,91	0,72	484,63	0,83	438,01	0,72	467,64	0,72
Фахова передвища та вища	53795,12	84,27	49888,52	85,27	50195,19	83,03	52279,24	80,76
Післядипломна освіта	980,36	1,54	311,43	0,53	306,88	0,51	352,65	0,54
Позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми	642,15	1,01	378,98	0,65	424,03	0,70	619,74	0,96
Програми матеріального забезпечення	680,51	1,07	93,34	0,16	1413,32	2,34	1478,20	2,28
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки	1 746,68	2,74	1 218,16	2,08	1640,16	2,71	2171,27	3,35
Інші заклади та заходи	5 038,38	7,89	5 657,33	9,67	5 551,24	9,18	6 408,88	9,90

Джерело: сформовано на основі [8].

Складною проблемою є удосконалення фінансування державних закладів вищої освіти (ЗВО) в умовах війни та наступної відбудови. Розроблена урядом концепція розміщення ЗВО в містах з

урахуванням кількості їх населення заслугове на увагу, хоча до неї є ряд зауважень. Насамперед це стосується кількості державних ЗВО у містах з населенням близько 300 тис. Досвід Польщі показує, що у містах з приблизно з такою кількістю створювався один великий багатопрофільний університет на кілька десятків тисяч студентів. Ще складнішою є проблема фінансування релокованих ЗВО, багато з яких має менше 10 тис студентів. Єдиним виходом із ситуації є приєднання їх до ЗВО, вже існуючих у містах релокації. Можливо це робити з наданням прав релокованим ЗВО статусу окремого факультету, якщо вони будуть готувати фахівців, яких не готують в існуючому ЗВО. Фінансування закладів передвищої освіти було б доцільним здійснювати в рамках фінансування ЗВО, до яких їх було б доцільним приєднати.

В умовах війни росії проти України інноваційним підходом фінансування освіти може стати публічно-приватне партнерство. Освіта є пріоритетною сферою публічно-приватного партнерства в країнах ЄС. Найбільший досвід публічно-приватного партнерства в соціальній сфері, зокрема в освіті, нагромаджено у Великій Британії та ряді країн Європейського Союзу. Найбільш популярною формою публічно-приватного партнерства у Великій Британії є «Приватна фінансова ініціатива», розвиток якої пов'язаний з покращенням сфери послуг для населення, зокрема в освіті. Загалом, з 1990 р. до 2020 р. в країнах ЄС було реалізовано 2023 проекти загальною вартістю 406,3 млрд євро.

Особливістю публічно-приватного партнерства у Польщі є те, що воно переважно використовується місцевим самоврядуванням [9, с. 43]. Органи місцевого самоврядування безпосередньо або через свої підприємства ініціювали загалом 496 впроваджень (93 %) щодо вибору приватного партнера. У певній мірі це було пов'язано з позитивними наслідками адміністративно-територіальної реформи в Польщі, в результаті якої територіальні громади на місцях стали фінансово незалежними від повіту та воєводства. Аналіз польського ринку публічно-приватного партнерства також свідчить про високу частку невеликих за масштабами проектів (менше 5 млн злотих) на рівні впровадження. Останнє вказує на те, що невеликі проекти простіше реалізуються (в тому числі в сфері освіти), на що треба звернути увагу українським ОМС.

Дослідження кращих практик публічно-приватного партнерства в освіті дозволив провідним українським вченими зробити обґрунтовані висновки, які заслуговують на увагу фахівців у цій сфері [10, с. 410]. Для застосування ефективних практик публічно-приватного партнерства в освіті в Україні було б доцільним застосувати наступні заходи: посилення участі компаній у процесі професійної підготовки кадрів; окреслення зрозумілого і чіткого розподілу обов'язків у партнерстві; розбудова національних стандартів професійної освіти; сприяння зростанню престижності професійної освіти як привабливої альтернативи академічній освіті; полегшення траєкторії навчання між професійною і вищою освітою; прогнозування навичок.

Зараз обговорюється ряд освітніх законопроектів, які націлені на посилення участі роботодавців у фінансуванні та підготовці фахівців з вищою освітою. Позитивом є той факт, що стейкхолдери вже зараз приймають активну участь у роботі з уточнення програм підготовки студентів, пропонують нові дисципліни, які відповідають реаліям сучасного ринку праці, надають іменні стипендії від фірм найкращим студентам, допомагають професійно-технічним закладам та закладам вищої освіти з придбанням сучасної техніки тощо. Всі ці компоненти вже враховуються при проведенні акредитації закладів вищої освіти Національним агентством з якості вищої освіти.

Водночас, треба враховувати той факт, що представники приватного бізнесу або взагалі не хочуть ризикувати своїми коштами або цікавляться тільки короткочасними і найбільш прибутковими проектами з використанням пільг та гарантій. Тому в Україні треба зважати на той факт, що в країнах світу головною рушійною силою для розвитку публічно-приватного партнерства є держава в особі державної та місцевої влади. Нині цю проблему ще більше загострила військова агресія росії. Водночас, це стало підґрунтям для розвитку інших державно-приватного партнерства, із залученням коштів територіальних громад, зарубіжних країн-донорів України та фінансових ресурсів міжнародних організацій. Однак, без нормативно-правового врегулювання та зацікавленості уряду ефективний розвиток публічно-приватного партнерства в Україні є проблематичним.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз підтвердив, що з прийняттям та оновленням Законів України про освіту, а також з запровадженням реформи територіальної організації влади та децентралізації відбулося удосконалення фінансування закладів

загальної середньої освіти, професійно-технічної, вищої освіти. Натомість війна негативно вплинула на матеріально-технічну базу та фінансове забезпечення освіти, що водночас стимулює необхідність пошуку нових підходів до її фінансування. Одним із них може стати залучення коштів приватних інвесторів з використанням принципів публічно-приватного партнерства.

Важливими напрямками майбутнього розвитку фінансування освіти є: вдосконалення формули розрахунку освітньої субвенції з метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти в різних регіонах і населених пунктах; облаштування безпечних і якісних умов навчання, ефективність розподілу освітньої субвенції після верифікації учнів; створення умов для розширення державно-громадського партнерства на засадах спільного фінансування та спільного управління школами; а також вдосконалення внутрішнього законодавства щодо регулювання впровадження автономізації закладів загальної середньої освіти.

Фінансування закладів вищої освіти має бути спрямовано на проведення модернізації інфраструктури, реконструкції навчальних корпусів, інтернет-мереж, забезпечення студентів новими технологіями; забезпечення підготовки спеціалістів у критичних для країни галузях: медицина, інженерія, ІТ; активізації співпраці з міжнародними організаціями та партнерами для підтримки освітніх ініціатив.

У перспективі доцільно проводити дослідження складових елементів системи фінансування закладів освіти, будувати механізми поліпшення фінансово-господарської діяльності з метою досягнення надання якісних освітніх послуг за міжнародними стандартами освіти.

Джерела та література

1. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування: монографія; за ред. С.Л. Лондара; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2021. 274 с.
2. Бойко Т. Ю. Фінансування закладів освіти на міському рівні в умовах децентралізації влади в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки.* 2017.- Вип. 27(2). - С. 147-151. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_27\(2\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_27(2)_37).
3. Yurchenko, A., Kraus, K., & Kraus, N. (2022). Інституційні засади управління фінансовим забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 1(9), 15-32. <https://doi.org/10.32750/2022-0102>
4. Ганзюк С.М. Параметричний аналіз бюджетно-кошторисного фінансування закладу професійно-технічної освіти міста Кам'янського. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету. Кам'янське.* № 1(4). 2022. С. 56-67.
5. Освіта і наука України в умовах воєнного стану інформаційно-аналітичний збірник Інститут освітньої аналітики. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf>
6. Верховна Рада України. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України: Закон України № 1789-VIII від 20.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1789-19#Text>.
7. Верховна Рада України. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 8.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
8. *Open budget*: державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>.
9. Лахижа М. І., Єгоричева С. Б. Публічно-приватне партнерство у Республіці Польща: становлення та розвиток. *Ефективність державного управління.* 2019. Вип 1 (58). Ч. 1. С. 36-51.
10. Бородієнко О. В., Ничкало Н. Г., Малихіна Я. А., Кузь О. В., Коротков Д. С. Публічно-приватне партнерство в освіті як передумова зростання ринків праці: аналіз зарубіжного досвіду. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики.* 2021. № 1. С.409-415.

References

1. Londar S.L. (2021). Udoskonalennia finansuvannia systemy osvity Ukrainy yak peredumova uspishnoho reformuvannia: monohrafiia. [Improving the financing of the education system of Ukraine as a prerequisite for successful reform]. Kyiv: Instytut osvitnoi analityky. [in Ukrainian].

2. Boyko T. Yu. (2017). Finansuvannia zakladiv osvity na miskomu rivni v umovakh detsentralizatsii vlady v Ukraini. [Financing of educational institutions at the city level in the context of decentralization of power in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Ekonomichni nauky*, 27(2), 147-151. [in Ukrainian].
3. Yurchenko, A., Kraus, K., & Kraus, N. (2022). Instytutsiini zasady upravlinnia finansovym zabezpechenniam zakladiv osvity: svitovi dosvid ta ukrainska praktyka. [Institutional principles of managing the financial support of educational institutions: world experience and Ukrainian practice]. *Yevropeiskyi naukovi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii*, 1(9), 15-32. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32750/2022-0102>
4. Hanzhuk S.M. (2022). Parametrychnyi analiz biudzhethno-koshtorysnoho finansuvannia zakladu profesiino-tekhnichnoi osvity mista Kamianskoho. [Parametric analysis of budget and estimated financing of a vocational education institution in the city of Kamianske]. *Ekonomichni visnyk Dniprovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu*, 1(4), С. 56-67. [in Ukrainian].
5. (2023). *Osvita i nauka Ukrainy v umovakh voiennoho stanu informatsiino-analitychni zbirnyk Instytut osvitnoi analityky*. Kyiv. Available at: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf> (accessed 11 March 2025). [in Ukrainian].
6. On Amendments to the Budget Code of Ukraine: Law of Ukraine № 1789-VIII (2016, December 20). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2, 26. [in Ukrainian].
7. Budget Code of Ukraine. (2010, July 8). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. Kyiv. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>. (accessed 15 March 2025). (in Ukrainian).
8. Open budget: a government budget web portal for citizens. (2025). Available at: <https://openbudget.gov.ua>. (accessed 15 March 2025). [in Ukrainian].
9. M. I., Lakhyzha, S. B., Yehorycheva (2019). *Publichno-pryvatne partnerstvo u Respublitsi Polshcha: stanovlennia ta rozvytok*. [Public-private partnership in the Republic of Poland: formation and development]. *Efektivnist derzhavnogo upravlinnia*, 1 (58), 36-51. [in Ukrainian]. DOI:<https://doi.org/10.33990/2070-4011.58.2019.168700>
10. O. V., Borodiienko, N. H., Nychkalo, Ya. A., Malykhina, O. V., Kuz, D. S., Korotkov. (2021). *Publichno-pryvatne partnerstvo v osviti yak peredumova zrostannia rynkiv pratsi: analiz zarubizhnoho dosvidu*. [Public-private partnership in education as a prerequisite for the growth of labor markets: analysis of foreign experience]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*, 1, 409-415. [in Ukrainian].

Одержано статтю: 12.03.2025
Прийнято до друку: 16.03.2025